

Излази Недјељом.

Цијена:
За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 е., на чо год
3 е., на четврт године 1 е.
и 50 новчића.

За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по
године 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата плаћа се у
плаћеним новчанима, а
средствима администрације Гл.
Црногорца на Цетиње, а
може се и картоном издат-
ничком на пошту у Котор
Донети плаћа се уреднич-
тву. Рукотисла семањају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новч. За огласе више
и на дуже вријеме више.

ЦЕТИЊЕ, 4. Фебруара.

При унутрашњем преобрежају Црне Горе рекосмо да ваља нарочиту важњу на то обратити, да се код сјајном фирмом културе и цивилизације не увуче у Црну Гору и тако што, чим би се могло општетити животко начело наше државе: наше Црногорство.

Донста није све злато, што се сија. Пословица има у том пуно право. И под сјајним илаштом културе и цивилизације скрива се доста грдила. То можемо ласно видјети, и да не преврћемо странице старе и нове историје: довољно је да се и данас обрнемо по свијету с отвореним очима.

Но прије него што узмемо на око саме измете цивилизације, нужно нам је да знамо, шта би они имали да повкаре у нашем Црногорству?

Без сумње имали би да повкаре у њему оно што је главно: *јунаштво* и *чојство* (хуманост).

Права цивилизација ниједне и никад није народима напијела тога квара. Прво, што се јунаштва тиче, она га ниједне и никад није потковала, него га је још подизала и снажила. Историја стара и нова свједочи нам, да је јунаштво цијетало у народа онда, кад су се пењали у својој култури и цивилизацији, а да је почело падати од онога часа, чим је и сам народ почео посртати, заљуљан у својим моралима основама.

И то је са свијем природно. Права цивилизација учи народе, да ваља срцем и душом љубити своју слободу и независност, и тијем поштовати своје народно и човјечанско достојанство, без чега људи и народи не могу имати не само никакве цијене, него ни најбитнијих услова за напредак. Учени то, шљедствено је даље, да права цивилизација и у томе подучава народе, да у случају нужде и невоље, за обрану своје слободе и независности, народи ваља да уложе сву своју тјелеску и духовну снагу, да принесу томе на жртву све што имају, па и сам живот свој.

Ово се не може чинити без јуначких врлина; дакле права цивилизација учи народе и јунаштво.

А кад их томе учи, онда она не може шкодити нашем Црногорству, јер не ће у њему разорити ни ослабити оне основне врлине његове, него ће је још снажити и укријепити.

А је ли нужно тек да доказујемо, да ни друга страна Црногорства, да ни *чојство* не би страдало под уцљивом праву цивилизације?

У главном то и јест оно за чим цивилизација (ваља разумијемо: *права цивилизација*) тежи. Да се људи што више *уљуме*, — ето то је главни задатак њен. А да би се што више уљудили, ваља да буду што мање животније, бестије, да се што више огресу навика и својстага, које само животнији приличе а људском и народном развиту и унапређену шкоде, да се што више очовјече.

Кад је то главни задатак праве цивилизације, онда она не само не ће шкодити чојству које лежи у основи нашега Црногорства, него ће му још више помоћи, да се у души и срцу нашега народа што дубље увријежи и да се што свестрапније развије.

Знамо сада лијепо, да права цивилизација не може општетити нашега Црногорства него му само може корисити.

Али лажна цивилизација може га убити.

То је истина!

Но шта је то лажна цивилизација?

Све оно што није праза. Као што има лажнога вина, лажнога новца, лажне робе, тако има лажне цивилизације. У њој лежи пријевара, обмана; она се причлјава оку као истина, а није истина него *трка* лаж. Она иде за тијем, да опсијеном постигне, што не може постићи својом унутрашњом садржином које управо и нема; да ти еволашњим обиком занесе ум, па да мислиш да има и садржине пеке ондје гдје нема ништа, гдје је праза.

Видиш ли онога наликаног Бечлију; цаљан се од главе до пете; на њему је најфинија роба, најфиније рукавице из рукама; он вте на јавна зборишта, гдје се окуцају најфинији и најодабранији људи; об обједује сребрним пожевицама и ожичама. Но он на јавним збориштима пази и добро опи отвори, не ће ли видјети чију кесу с новцима да је слабије сахрањена, па да је се крадом дочепа; он спушта своју гласираним рукавицама заодјену руку у туђе џепове, да се крадом дочепа туђе имаовине; он ће и по који од оних сребрних ножића, којима се у гостионици при обједу служи, стрпати у свој џеп, само ако га не види ко; он ће, чим мркне, на занат свој т. ј. у лов за туђим пушим кесам.

Ето то је један од представника лажне цивилизације! Обукло се веноштење у сјајну одору, па вара свијет, онејењујући га својом свијетлом људском. Нечиста душа, покварено срце, шеће се проз свијет у парадној униформи лажне цивилизације. Ко га види, а не познаје га, више за њим: *фини човјек! лијепи човјек!* Права цивилизација каже: *може човјек имати чисте руке и без рукавица, поштево срце и душу и под струком.* Али само је Бог кадар да *види срца и утробе*, а људи већном суде по спољашности, кад суде на први поглед. То врло добро знају индустријали од пријеваре, па за то и скривају грдило своје сјајном одором лажне цивилизације.

Има те лажи и по свјема другим гранама цивилизације. Кад се и пр. позориште претвори у изложбу живих меснатих облика, кад се иранца канканизира, кад се литература претвори у збирку еривелности, кад умјетност стане служити сластима тијела, кад се хигијена претвори у обзирну кухињу и пуи подрум од *„ексквазитијех“* вина и т. д. и т. д. — свуд се тудије претурила цивилизација из праве у лажну.

Ми бисмо још и даље могли сликати ову слику, но то би нас далеко одвео. Довољно нам и ово служи, кад хоћемо да ухватимо само главни и општи појам о томе шта је то лажна цивилизација.

А имајући сад појам о томе, ласно нам је схватити, да би донста страдало наше Црногорство под уцљивом лажне цивилизације, кад би се она почела увалчати у Црну Гору.

Већ је Цезар у својим коментарима рата галичког казао, како су Галги најхрабрији с тога, што се к њима слабо доноси *„quae ad effeminandos animos pertinent“*, т. ј. оно од чега људи постају жене. Но и без Цезара можемо ласно погодити, да не може ни јунаштво ни чојство цијетати ондје, гдје људма омгле Сарданапалски по-

слови, гдје узме мах брига за добрим кухињаркама, гдје новац постане ступи а људи јевтини, гдје душа и тијело човјечије постане предмет модерног напара, гдје се обрад изгуби за дубав масног трбуза и т. д. и т. д.

Ми смо већ казали, да је Црва Гора отворила свијету капије на свом граду и утла му пут на своје огњиште.

Пазимо дакле, и будимо на опрезу, јер ми данас стојимо као ово Херакле на раскршћу. Не само права, него ће и лажна цивилизација још већма да куца на наша врата, а ова је у толико опаснија што је лукавија и што нам ласкаво подилази с почетка са својим милицима. Пред врлине Богови су ставили пот — каже се у једној класичној врсци, а то је сушта истина. И нама ће се права цивилизација указати с почетка под облицима непријатним: гражиће од нас много поти, много зноја, много рада, труда, мукe, дашавања. Али за тијем долази у толико сигурније усјех, развитак, напредак, сјајна будућност. Премамо ли се лажној цивилизацији, ми ћемо се у првом њеном загрљају опити али ћемо у том пијанству брзо и погинути.

Отворимо дакле широм врата пред правом цивилизацијом, а забравимо их свјема бравама пред лажном!

Вијести, које доносе бечки листови и тамошње телеграфске агенције, ваља увијек примати с великом резервом, а нарочито кад се те вијести тичу људи, земаља и народа, којима ти листови не желе добра.

То смо искусили више пута и ми сами, кад су ти листови јављали о догађајима, који се код нас или у нашој околини збивају или не збивају. И даи данашњи ето читамо у бечким листовима о љутим бојевима и окршајима, који се догађају између нас и Арбанаса и у којима падају мртви и рањени с једне и с друге стране.

То исто ваља читати у њима и из Русије. Падне ли који павошки с тројке у сивијет и осване ли у јутру мртви, одмах је то жртва далеко разгранате нихилистичке звјере под којом страда Русија и од које ће најпослије погинути. Сада су нешто мало умукли с таквијема извјештајима, јер и на домаћем огњишту имају пуне руке посла с подобнијем стварма.

Тако исто понављају се ти листови и према Инглеској, боље рећи према Гледестону и његовој влади. Док је био њихове гране лист у Инглеској на влади, док је Иералд Вилсонска дрмао спољашњом политиком Велике Британије, све је по бечким листовима добро ишло; онда није било ни прелијех побуна, ни мисирскијех неприлика, ни индијскијех устанака. Сада је пак Гледестон на влади, а Гледестон је вост у грлу неким бечким листовима. Од како је тај државник дошао на владу, ти бечки листови не престају свађивати га, но он некако не да се оборити и све једнако управо стоји, на велику пакост и још већи пјед тим листовима бечким. Од како је Гледестон дошао на владу, све се у Инглеској, по суду бечких листова, погоршало: и прво питање и питање мисирско. Већ су толико пута до сад клинчили: *о већ више нема спаса Гледестону!* мора пасти! Али Гледестону ни брига, код све бриге коју му донста задају догађаји и у Ирекој и у Мисирју.

Потоње недеље већ су бечки лис-

товни мислили, да је Гледестон са сваким свршом. Стигли су били гласови, да је Бакер-паша до ноге поучен, да је 2000 војника и 6 тонова изгубио. Одмах за тијем стиге јок први глас: да је лажни пророк ухватио Гордон-пашу, на кога је инглеска влада толико падала познала.

Клишане веће у Иервалу! Са слашћу итампали су се та гласови крупним и размакнутом словима. С највишом ревнишћу раструбљивали су се по свјема крајевима, који имају несрећу, да их слуша бечке телеграфске агенције.

Но ипак не паде Гледестон, него се још добро држи. А гласови из Мисира не обвстиљаше се у свој цијелини. Истина је, да је Бакер-паша страдао са својом војском, али само за то, што му је војска била састављена од Мисираца, који се нијесу хтјели бити са Махдијом. Не своји првашња вијест, да су се Мисирци очајнички били с Махдијем првирженицима, него стоји са свијем противно: да се нијесу никакмо хтјели бити с њима, него су се сви одмах разбјегли или су се одмазали. На тога се вади, да Махдија није непобједим, као што би радо хтјели неки бечки листови, него да му помаже невољашност мисирске војске.

Друга вијест: да је Гордон-паша заробљен, са свијем је лажна. Потоње вијести, које је инглеска влада добала о њему, гласе, да се он врло добро налази и да је на путу да изведе своју мисију.

Не колико су с једне стране бечке вијести претјеране и лажне, толико се омет с друге стране признати мора, да је положај у Мисирју, а нарочито у Судану, доста озбиљан, и по томе је са свијем природно, што се јавно мишљење у Инглеској, које је ваља веома осјетљиво, на потоње вијести од оуда јако узвужало. Влада инглеска има и у самој земљи великих својих противника, који не ће пропустити ову прилику, а да се њом не послужи у своју партијску корист. Но патриотизам је у Инглеској до тог савршенства развијен, да партије, ма колико међу собом биле огорчене, никад не ће ни најмање кораса предузети, који би могли шкодити самој ствари инглеској, која им је свијема у равниј мјери општа и заједничка светиња.

За то и видимо, да су све партије у Инглеској устале, тржеће од владе, да предузме енергичне мјере, како би се ствар мисирца један пут коначно уредила и то на начин који ће бити најгоднији за интересе инглеске.

Нема сумње, да ће иза овога и кабинет Гледестонов изаћи из своје дојаконше пасивности и предузети озбиљне мјере којима ће се сачувати на обалима црвенога мора не само интереси инглески него и интереси највећога трговачког и просвјетљеног свијета.

Инглеска је довољно јака, да сама то учини. За то лит ће јој требати помоћ турка, није оружаном савезиштво францеско. А разумије се, да ће иза коначног уређења тога листапа и с њим спољашњих крвавих спорова Инглеска сама ући у господарство Судана, дакле и у господарство једнога замашнога дијела источне Африке.

Ово мисли не ће бити баш најповољније многијема невољним силама, које су ваља наглашавале, да је ин-

тање мисирско питање од јевронскога интереса. Но ко је за читаве двије године само декламовао о онитим интересима а међу тим стојао скривених ружа на гледао шта се ради, тај ће морати и потоњу изузу прогутати — с горчином, али и с миром.

Нилески пријестони говор.

Пријестони говор, којим је нилески парламент отворен, гласи:

Милорди и моја господо! Ја сам вас сазвао да погу сесије садњага парламента, да знања вршите своје дужности, да данас завршите своје дужности. Моја одишја према свим силама тражио су пријатељски и најрационалнији. Моји преговори са председником француске републике, разне особите згоде у погледу Мадагаскара, договорени су, како сам се налазио, тако да ће га о учврстити ердљачо споразумљиво између обје власти. Исто тако именомала сам споразумно са председником француске републике невољност, које сам видјео у Паризу, да установим, како да се за будуће уреди рибарско питање на Новој Фундландији. Ми смо се такођер договорили са Португалом у погледу ријеке Конго и пограничног подручја, а тај договор биће вам предложен. Најнеповољније теку и преговори, да се успоставе дипломатички односи са Мексиком, те су обје владе, да постигну ту циљ, нааспаде посебно ошунвалитетне повјерљиве. Договарам се и са Турском, да установим трговачки уговор. Са Швајцарском познати смо уговор у погледу трговачких приликова, који нилески кортеси имају да потврде. Спорим предлажемо се и трговачки уговор са Јапаном, чију су подлогу у оните прихватиле сво интересоване силе. И с Корејом потписана је пријатељски трговачки уговор.

Будући сам имао потпуно разлога, да будем задовољан са миром, што је влада у Египту и са напредом, који су произвели редовно уређење, и, да сам задовољан јесам, да се Каиро издигло, тамошње нилеско чете умале и уредото е у Александрији. По већ у Новембру су ове нилеске чете, које су имале да у Судану подрже ауторитет господина, разбијене и с великим губитцима уништене. У савјест тога сам ја сам да нукно, да падане илито оновојем, те да тако предухретнем могуће пошдешиде војничких пореза у Египту и узломн сваку сумњу, да сам у тој земљи немам ниједног војника. Но док сам ме је није савијена и негратан нужди и ипудати, да објективним закљученом већ мјери, циља окупације Египта, како сам је лијево једино разлогом, остаје и на даљо предиспозити. Ја сам египатској влади сајетовала, што ми се учинило сходним према неким средствима и социјалним положају земље. Ја сам генералу Гордону пошдешиде задатка, да изврши о најбољем средству, како да се проведе иницијатива одлука, да египатске чете напусте унутрашња Судана, те сам реченом генералу дошдешиде, да иницијатива у тој одлуци водити.

Гиде сам поднесени списи, и ја се ти чу како онова посла, тако и других расирјава. Заповједати сам, да мећа влада ступи у додир са владама, које је трансвалдска влада пошла омамо у најјери, да се преторијски уговор прегледа. При изјави напора расирјавањем је још увек висије ритање у јужној Африци, како да се најбоље одржи ред и задржи свако потлаживање. При том није се догодило ништа, шта би могло узети наду, да се питање не ће поновљено ријешити. Кад буде годно, предлажемо вам се списи.

ИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

ЧИСТОТА И РЕД.

(Свршетак).

Ала шта вредије и најчистији и најбољи судор, ако се не служимо њима онако као што би валазо. Чистија и једно су до душе чисти, али се одмах загаде, чим а а траје у добу. У нас није обичај да сваки умот преда се колко ће појести, него сви срчу и захватају из једнога суда, било пошдешиде рукама, било каскама. Има и таква кућа, где није доводно никаква, него се врх неколико служе једном. «Кад се» или «се» полажу» т. ј. једном кашиним зајакти неколико пута једно, ах други, на трећи, на четврти, свет на нова. За воду и шаће рајско беш где наћи по неколико чаши или лончића, да свако има своје, него сви пију из једне тегине или чабање, и свд је патљиво бодели бриво, и одмах за њих најдржавије дијете. На је ли онда чудо, ако од једног жвалатог дијетета сва кућа жвалатна? Ко на то осмисла, и ко се још ејети, како се по селма у уста губе, како се «од властности уста другоме заложу» и огранича дије, како тисница иза чутура по неколико пута обрде сво друштво, како из једног чабука пише по свд неколико и т. д. тај се не ће чудити, што се у нас сваки врљачи и зарави всома ласов шире.

ен како о положају у јужној Африци, тако и о положају у алуској земљи. Потоњи је положај још увек непајестан. Исто тако предлажемо вам се списи, како се је у басугској земљи царски ауторитет узво омет непосредно вршити.

Господо од заступничке куће! Прорачун о издатома за јавно потребе за год. 1884/5 вршављен је, те ће вам се скорим предложити. Најваж. се, да приход текуће године не ће заостати да предимпираним свотима, на којима сте своје финансијално рачуне основали.

Милорди и моја господо! Положај у Ирској показује неистрано знакове, да се побољшава, како сам то лавијестива у пошдешиде својим говорима, које ми је чет била пред нама држати. Предлажемо вам се одмах основа, која у главном садржала раширење изборнога права за саборске изборе. Некуство, стечено неистраним умножењем броја земљских заступника од по вијек, допушта над, да ће раширене раширење изборнога права, као што досаде тако и одседе само још чвршће савести народ са пријестонском, са законима и уредбама земље. Такав пошдешиде очекујем од раширења и преустројетак земљске управе. Опсежни овај предмет обухвата све, чим се са мјеснога гледишта има да понарају управа, умале терета, савршеним мјерама умноже права порезника и уреди продаја свлотовних имања. У исто доба волијеће вам се приједлог у погледу раширења општинеке управе на читаво подручје пријестонске. На та основа, која је под којом управом израђена, не ће се међу тим стегнути на једним град Лондон. Да нам се поднесу и друге основе од ове врсте лавијестиве једино од брање, којом ћеће довршавати многобројне радње, које сам мало час изборила. На остала питања јавних интереса нијесу замислили. Ви ћеће такођер бити замислили, да расирјава основе о сигурности илито и сопственој са мору, о железничкој полицији и илитој пошдешиде, о угушњу пријестонског поступка код египатских избора. Исто тако волијеће вам се мјере, да се понарају управа у Шкотској, да се усаврши настава и да јавна мјеста по Ирској буду неједном затворена; предлажемо вам се и мјере, да се понараје средње школе у Нју-Уелсу. Молим скупштина Свемогућег Бога, да благослови ваш труд, што ћеће га уложити, да парадите оваје вам изложене задатке на и друге, које ћеће имати да извршите.

Политички преглед.

Прошло неједно водила се дебата у аустријској посланичкој кући у Бечу о напредним мјерама, које је та о влада аустријска надала против анархиста. Странака немачких такзованих уставојераца, која тежи на неограниченом господством немачкога елемента над цијелом Аустријом и која би тога ради хтјела да признае у помоћ и саме немачке елементе из иностранства, трудила се овом приликом да докаже, како закон за напредне мјере није дошдешиде само зарад анархиста него и у првој линији напредне против Цијелана аустријских, које данашња влада хоће да подчини Савезницима, на је тобож измислила неку опасност која да пријети самој монархији и њеним друштвеним и политичким основама. У доказивању том народно се одишло позвати бјесомучњак Шенерер, који све већма потврђује својим државом, да су имали пуно разлога они који су га прогласили као пророка једног демократског немирњака, која, по што не може да стече себја гласа развојитим заступњем интереса свога

Чистоћа и ред чувају нам храну и од укваре, а ти знаш да никоје укварено јестиво не годи тијелу и здрављу. Која домаћица нази на чистоћу и ред, кад и пр. томе маат, уди и солд жесо, прави кобасице, реже и глати куле, суши воће и т. д. тој ће се ријетко кад што од оставе укварити. Ако је у домаћице сваки суд, свака крипа, сваки заклопац, свака полица и сваки кутић кухиње и оставе чист, суз и уредан, ријетко ће се десити, да јој се и пр. брашно ужеже и ожажи, да јој по сиру превиди мило, да јој се ово или оно исплесни, да јој што угинди, да јој се у житу или брашну мича лајегу, да јој вапичи елашину разливаче и погаице, да јој се мухе поје и бубе коте, те све узлажу и укваре и т. д. Домаћица угверена је, да је против свога тога и против толиких других штета најбоља чистоћа и ред.

И ваздух је, као што ти већ знаш, нека врста хране. Шта наука вља о чистоту ваздуху, видно се, кад око бјеше рјеч о томе. Увјерно си се, да је чист, свдјек ваздух врз и најважнија потреба свакоме, пошдешиде да је здрав, снажан и дуговјечан. Ваљно си, како се квари тај чист ваздух, а признао си и то да се у нечистом ваздуху најчешће најчешће болести, на сад си тврдо увјерен, да је «чистоћа пола здравља».

А кад си о свему томе увјерен, шта сад гледиш о га швој и ући и ореду у вој?

народа и своје монархије, труди се, али наравно за луду, да то постигне празном хабабуком. Министар Тафе са свијем је разложито представо народним заступницима, за што је морао да нареди, да се уведу напредне мјере и закони. Он је рекао, да је као министар угутрашњих дјела аустрије у стању да дозна шта раде и саме тајне силе у држави, и на тај начин доказ је поуздано, да се те најне спремају у свој збила, да изненаде државу својим нападом, а напад њихов не био обрнут само против ове или ове личности, него против самвијех политичких, економских и друштвених основа државе. То спријечити дужност је била онвијема, који су повјерљиве владачевим позвани, да изаде на одржање мира и доброта поретка у држави. За то су и издани закони за изванредне мјере. Заступници од опозиције, и ако нијесу имали смјелости да у самом начелу устану против тијех закона, ипак су се трудили, да им снагу ослабе којикаким додацима и допунима, које су само нише у њихову партијску корист. На пошдешиде, кад је дошло до гласања, а њина је усвојила, да се приме владини законски приједлог.

Из нас б. нилескога листа «Нор»-а о повољном резултату Гирсова пута изазвала су неке примједбе у немачким листовима, које се не могу на лако узети. Ти листови одају пуно признање мирољубивим намјерама рускога државника, али нијесу имали склоности, да дијеле добру вољу биселскога листа у погледу тумачења практичних резултата и задатака средњоевропског савеза. Тако међу осталим нише «Кала. Цајтунг»: «Мирољубиви ушлв г. Гирса исклао се у обрт руске политике на Балкану и на другим неким мјестима, и то му се скупуд признало. И што се тако кротаво русијех гарнизона, о ком је у првој половини прошле године било много говора, не чује се сада више ништа, према су неки француски листови покушавали, да омет начине баука од те ствари. То све може испунити потпуном задовољством свакога пријатеља мира, на и ми смо вољни да то прибијемо са приликом. Но кад из свега тога биселски лист, Русији назда наклоњен, хоће да наведе, као да више нема никаквога смисла средњоевропски савез мира, и као да је тијем тај савез са свијем престао, то му ми морамо одговорити, да се у томе јако вара».

Не потврђује се вијест, да је Гердон-пана заробљен. Он је сам јавно влади својој, да се врло добро налази и да је у путу за Судан. Унутрство, које му је издало нилески министар иностранних дјела, Лорд Гренвил, гласи од ријечи до ријечи овако:

«Сире! Његова Величанства влада жели, да одмах поште у Мисир и да је извјестите о војничком положају у Судану као и о мјерама које би се имале предузети ради сигурности мисирских поседа које се још налазе у својим позицијама и ради јевронскога становништва у Картуму. Од нас се тражи, да пронађете најбољи начин, како ће се очитити унутрашњост Судана и како ће се добра управа у пријатинама на морекој обали помоћу мисирске владе осигурати, на о томе да поднесете извјештај. У свези с тим ви ћеце особиту нажњу на то обратити, да пронађете, шта би се имало предузети, да би се спријечила трговина и роблем, која ће сад у оним крајевима још већма пораста, од како је тако нао углед мисирске владе и од како је мах узго устанички покрет. Ви ћеце ваша унутрства добијати од Његова Величанства агента и главнога консула у

Може ли у нас бити тога, докле се држимо обичаја и навика? Пиљш ли се, ко је томе крив, и како би се то поправило? Не достаје ли нам што, или је баш истина, што се по неким крајевима превд:

Седам кућа а олам бузара
Ша и опет жене исправе?

Је ли баш само жена томе крива? И највише јесте. «Кућа не стоји на аслам, него на жени» вели наша мудра рјеч. Гаје је у кући и око куће нечисто и неуредно, ту нико други нема толика кривице, колико домаћица. Она управља кућом; жена је бртва и њено је старање, да је у кући и око куће све као што треба. Она има обично и власт а где баш није тако, опет је жена вјешта, да заради на своју руку. Домаћице то знају, али њавика и нехат не да им се отети од старе рђе, те поћи трагом оних жена, у којих је кућа као чама мисирена цвијећа.

Ша и опет није сва кривица на домаћици. «Нема женства без човештва», и обично «е главе риба смрди». И домаћин и свд дошдешиде чедад вља да су сложни и једнаки, на да помогну домаћици кућу држати. Чејак и старост треба туђиј рјучу, али одрасли и старији могу и сами много учинити, или бар олакшати. Шта врједни, ако и пр. врједни: домаћица уредно кречи, ваје, рива, чисти, хете и чува, кад неће час које домаће или туђе чедаде све то извалити или из нечата загади и пошвари? Врједни

Капру, преко кога ћеће слати и наше извјештаје. Ви сте овлашћени да испуњавате и све друге дужности које би вам влада мисирски довршила и које ће вам она прскот. Баранга саопштавати. Вас ће пратити пуковник Стјуарт, који ће вам бити као руци у испуњавању вашијех задатака. Чим стигнете у Мисир, ступићете у саобраћај с г. Барингетом, који ће одаде с вама улазити, е да ли ћеће се одмах кренути у Суаким, или ћеће поћи Нилом у Картум, или ћеће тамо послати пуковника Стјуарта».

Напредне ствље, које је проглашено у Бечу и околини, изазвало је тијем, што је влада ушла у траг јаким социјалистичким лавијестима, које да нијесе за времена спријечене, сам Бог зна шта би данас било од Беча и његовијех становника и њиховога имања. Да је то тако, то се види из ријечи, које је аустријски министар иностранних дјела Тафе рекао пред једним кореспондентом нилескога листа «Стандард». Тај кореспондент походно је министра Тафе а одмах по проглашењу напреднога стања, да би од њега разабрао за што је влада аустријска тај корак учинила. Министар му је ово саопштио:

Влада је још одавно трагала за социјалистима, на је очекивала агодан тренутак за предузимање крајњих мјера противу њих. Влада је мишљење, нарававши се алегорично, да се не смеје никако чекати да аед прѣбе намећу ногу на да се за њим трчи, но да се прегходно ваља спремати како би се на сигурно дочекао; другим ријечма, влада мора предузети раније предосторжније мјере за одржање мира, јер ће последице дојак бити.

Ми се морамо прије свега брижљиво старати за сигурност живота и имања енцију. У чему се пак састоје нај шћа о ваљним мјерама у Бечу, није потребно ип споминати за сада, само се може рећи, да су фактички површени имање и живот појединаца. Више не ћу влаати о томе ни у сазоке парламенту но што сам валао обједје, али се надаам да ћу моћи извјешти негђе у јуж м кругу, или у каквом одбору, материал који је налагао такве изузетне мјере, а чим то учиним, вјерујемо је да ће исте мјере бити оправдане. Вели се, да би аустро-угарска влада могла спремити, по примјеру Немачке, закон за социјалисте; али би то било немогуће, по што би се такав закон морао највијети пред царевинско вјешће, а зна се како би такви закони у немум били предмет претре а читаве неједно и мјесеца, док се не одобри.

Међу тим ми нијесмо могли да чекамо на то, јер су за сада веома потребне брзе изузетне мјере; а срећом нашао се и један закон од 1869 године, који нам је у оваким приликама доста био на руци, а који оправдава наш поступак. Ми смо исти закон примјенили са многом ограничењима, а и још би више поступили кад би нам било могуће. На прилику ми би могла према истоме закону управити и изузетне мјере противу свију радника; али се зна да има мирних и врао пријетних међу њима, који се крећу у границама закона, те би на тај начин беа изузетка могли окривити и уврједити цео раднички савјет. Изајба се морају чинити, јер смо тврдо убијофејни, да је огромна већина радника врао а-баварина и еманшела, која се не да завојдети изваљним буљачким фантазијама.

Све наше мјере управљене су на једну малу групу, тако рећи неваљну малу групу занесених радника, који су она ни по живот и имање неје илито и који руше мир и поредак у земљи. Одејечно велам, да ми не би вало на ум ни у ому да употребим такве изузетне законе у политичком смислу, а нарочито никада нисамо ни-

ли много вјетрити, опрашити и опажати, кад то одмах други ко смрадњом ошдрима загади и заираши? Може ли забавити доводно начистити, наспремати, наредити и напјати, ако друга чедад не вале, да ту чистоћу и тај ред не покваре, исто ако сваки пљувне и равне гдје ставе; ако у загађењим опацима у чисто поштељу летве; ако се свуче и своје илито блаци, гдје му је драго; ако унесе на себи смрада и блати, те их тек у гући стреса и шире и т. д. Сама домаћица — на да је и највећа нечестивка, што у нас обично није — не може све, него сва чедад у кући морају барачати сачувати, ако не знају сами управити; морају бар водити и чистити, што се ово тога ради, ако им то и вије часо. И ако валеда, није то мала ствар, него нише заједничке воље, заједничког заумљивања. Свако куће чедаде вља, дакле, да је већ из дјетињства начно неком реду и правилу, и да му већ у дјетињству омази чистоћа и уредност. Свој кући треба да то неколико врједје у крв и у варају, на тек онда не ће домаћица заман своју гнаву тронити; онда онда ће женски восо поклати, колико врједје.

Рекот ти већ, како се кућа неколико (бар два) пута у години свугдје у свима кућовима и буљачима прегледа, пречисти и уреди и како се бар два пута на годину и с поца и ингури струже и кречи. То је нуљно особито обде, ако је ко у кућа бо-

јосам агитирати на либерализам или на слободу штампе. Ко тако о мени мисли, тај ме не позиваје, управо пријеђа ме.

Сваки такви покушај за употребу изузетних закона као средство противу политичких партија и слободу сматрао бих за гадан покушај, а да га не ћу употребити јамчи ми моја прошлост и моје име. Употребљавати изузетне законе како се над свима, било им мјеста или не, или употребити злоупотребу закона, сматрао бих за неистојанство.

Кад бих смјерао на такво што, сматрао бих се за охолца, а тако не мисли о мени нико, на и Његово Величанство, које ме од детињства познаје; а тако исто ни један искрен и озбиљан политичар, на ма он био у редовима мојих политичких противника.

Ви можете дакле у томе погледу са свима бити спокојни, а сви ће на скоро увидјети на који ће се начин употребљавати она која влада сада има у рукама. Ми ћемо се најстрожије побринути да одржимо мир и поредак у земљи. Ми не ћемо пити мисли да се дотичемо либерализма или либералне штампе, а ма баш ни за длаку; од нас их не ће заболети глава, наравно ако не буду сметали нашим тежњама и мјерама, које смо намислили да изведемо за одржање реда и ради сигурности живота и имања.

Што се тиче радника, влада не мисли да је све учинила што им је забранила скупове. Прије свега морамо се побринути да уведемо мир и безбједност, а последице ће се рачунати са накнађивањем штете, која се буде починила.

Влада ће у осталом, која је и сада изашла пред парламент са извесним законским предлозима, увијек бити склона да саслуша радничке тегле и да им помогне по могућности.

Д О Н И С И.

С. Л. ПОДГОРНИЦА, 28. Јануара. — 27. Јануар освануо је у овој вароши као дан славе ослобођења, дан највишег весеља, када је прије 5 година победоносна војска пригорска заузела Подгорицу са Зетом. За то народ ова слава и светкује овај дан као дан кад га је обасјало сувице драге слободе; то чини сваке године, па је ту срећну успомену прославио и ови године достојним начином, заједно са искушеним онда великим бројем народа на Зете и њене околнице.

У очи тога дана варош ова са околним узвишеним мјестима бјеше величанствено осветљена, и пјеваше се на многа мјеста, и на дан изјутра освануше куће и дућани окачени са заставима и барјацима, народ у свечаном руху врвише к цркви да започне светкоанну у богородици. Службу свету одслужило је прецелна г. прота Захаро Поповић са још два свештеника и е протођаконом Ф. Радичевићем. При служби отпјевало се „милостивај“ Килазу и његовом владарском дому, а по служби држано је „благодареније“, на којем ћаци основне школе пјевашу црногорску химну.

Чим се дошло из цркве, по жељи свега некушаног народа би послата телеграфска честитка Његовом Височанству Килазу као највишем раднику и највишој власти ослобођења коју овдје прилажем од рајичи до ријечи:

„Његовом Височанству Господару Ослободителу Килазу Николи I. Петовићу.

„Данашњи дан навршије петогодишњу периоду Вашег славног зајачања Зете. Славетни драго ослобођење своје грађани вароши ове Свемогућег Бога моле, да испуни своје оно велике жеље Ваше кој очински гајите према народу своме. Дај Боже! да довршите срећно и остала за Црну Гору и Српство снасносна дјела. На дан свога ослобођења клече Вашем Височанству да-

ловао или ако се чељад и сада сваки час побољшава. Уз то треба да се све сјаје, гдје живимо и спавамо, сваки дан лијепо спреме, да се свако нарче на своје мјесто остави, да се све оураши и ошаре, и да се под (паци) по свима закуцима бар једном на дан (а гдје је дијец и чешиће) добро почисти, а смет на кућу занесе. Прашине и нечистоће по ствари и до поду хране у себи неко синуше гдјивице као клече разних болештинама, па кад би живјели и радчили у одајама, гдје се никада, или гдје се врло ријетко праши, паје и чисти, морале би нас те клече дохватити. Прашина би нападала по свугдје, дигла би се, чим би коракнули или о што окрзали, па би је ми онда с ваздухом удисали или како другаче у крв примили, то се оним клицама заразила. Прашина дакле никако не треба пуштати маха, него је брижљиво купити. Најбоље је кад се са ствари обрине влажном крпом, а се вода и водова смеће наквашеном мелом и вајањем. Крпа, мелта и пажлица класи се се тога, да се прашина не диже у ваздух.

По свој прилици крива је прашина и други гад и томе, што се у нас држи, да су пошти погани, и да не ваља што рашчешати или покте одривати. То вјерованје је у неколико основано, само што га народ није схватио онако, као што би требало. Истина је, да се гдјекада бувањаца или маза рашица „да на ало,“ ако је рашчешати

насе цијели народ зетски као своје ослободителу и великом Килазу побједителу: Живео! У име народа зетског, грађани подгорички.

Код г. прота Поповића, за тим код г. Стефана Гвозденића и г. Јована Давидовића било је једно отмиено друштво из честитају гдје се уз одушевљене изговоре пјевало и веселило.

На све стране народ се веселио, особито на главници подгоричкој (главној вјаци) играла су три „кола“: пригорско зетско и подгоричко, а угледнија Подгорички називјели су свакорјак на ша сваку присутном народу. Ту се владан играло и пјевало уз пудњава из пушак. Свијерке на сваком крају вароши свираху.

Многим старијим људма могаше се гримјетати по која суза на оку; јер у радости сјећаху се минулог тешког доба — доба свијерског турског господарења — гдје на истој главници подгоричкој на разне мукке издахнуше многа честита Срба. А данас благодарени витешким подвизима Килаза Николе и његових Црногораца на томе мјесту поносито се лебриша пригорски барјак с крстом као сведок побјезде над палујесцем.

Весели се Зете земља рава
Ево тебе твога Господара.

Пјеваше се 28. Јануара 1879 год која ће вјечно остати у дјавној успомени, јер тада је побједоносна војска пригорска зајменила турску посаду; а Срби на Подгорице у свечаном руху под оружјем, на челу им свештенство са црквеним крстом и барјаком, шафшине браћа своја Црногорцима на сустрет. Војводу г. Божи Петровића на лигаде подгоричке дочекаше, авона на цркви св. Ђорђије зазвонише, то се и у гробовима жртве које браће мученика развеселише, да одседе мирно почивају, јер им томоже огрива сувице слободе.

Завршујући ово редак на дубине срца и душе клечем Килазу ослободителу пригорског славних Цемањина и Балшића: Живео! на доку и понос свега српског народа!

К. С. СКАДАР, 26. Јануара. — Знаи да ће вишик читаоцима много мило бити да знају како стоје послови ово прокопанка Дрина. Та ствар тиче се у великој мјери и саме Црне Горе; за то је са свијем природно, што Црногорци с великим учешћем прате радњу која се на ту цијелу улаже. Ја ћу вам овдје јавити, у каквом се стању у овој мах налази радња око канализације Дрина.

Дуга од камена, којом се има затворити пут проласку воде на нашу страну од Скадра, није се могла свршити на усвојено вријеме, из узрока тога, што се у оној простору, гдје се вода разлије на ову страну, изшло дубине много више него се било мислило, и тако је та дубина прождрла огромну клокотну камена; по почем још није са свијем испуњена, то је Дрин установи разваљен један дво те радње и сувште пролио се по врху дивеле дужине исте дуге. По томе онаило се, да имаде неки недостатак у пројекту индигирова, а тај је недостатак у томе, што се није отворио један канал овдје гдје се Дрин заједно пријеској. Индигир је мислио, да ће сама вода својим током моћи себи прорити тај канал, по што се затвори пројект на ову страну. Али иреварно се у рачуну; дакле последице неколико препираних између подузимаца исте радње са индигиром и конценијом, хвала Богу, дошло се до погодбе, и тако сада започета је радња на пројекту истога канала, који ће имати 40 метара ширине, 12 до 15 метара дубине и чини ми се 200 метара дужине. Дуга од камена такођер биће подигнута мало више. На тој

у ту жртве главе грехе па које настакуте побудаху. На томе мјесту 1874 годике уба Широ Ивковић Дрекаловић Јуза Мухина Криваца, узнед чега би они понасти оншти поводе та тада главница подгоричка арвена владелице од Јунаке краи.

шеш; прилика је, да човек може захватити коју болест, ако покте огрива, али све то не стоји до самах поката, него до другог. Нијесу покти погани, него ово црно испод њих, она прашина и други гад што се вакупе, акс их не подвједати. С тога ти је бадава хукати у вах по што се не почеша, јер то не помаже. Среца их, чеши их, па не ће бити погани и не ће ти наудити.

Да ти још узгред споменем и ово, кад већ хоћемо праву чистоћу. Има у нас неких крајева, гдје жене мисле, да је више једног него што је у обичном чиштом а здравом тијелу, па хоће да је намирне. Билело се, румене се, врине кошу и обрве, мажу се уљем и мирисима и т. д. те онда држе, да су много јесне. Женска глуда заведе их тако, да је човеку гдјекада гадно погледати, што се учини од лијене богадне природе. . . . Па и онет би им се могло опростати, и ако је бестидно и лудо, — само да није здрављу штетно. Бјелавла, руменила и карабоје праве се од које-каких отрова, па кваре и кошу, кошу, зубе и крв, а има и случајева, гдје се дијете мајчиним сиринком отровало. Мазале и мирисе сметају час овој, час оној важној обави тоједа, па што ће нас? Ко се чисто држи у кошу и кошу, не треба ни да се бави, ни да се румени, ни да кошу врине, јер је беа тога много јесна; а ко се намирне, тај се изду, е, да је како му друго

је сада живи раде, а баш многа добро, те сваки говори, и истом они околни селани који су до сада били протина, да ће се домета сада мождоу истога канала вода одратити и ушња ће у своје старе корито путем од Дрина пак у море. Ако се уздржи ово претеро вријеме, говорје да ће у поље од 10 дана ридан дати протина створити се и већ унутри се вода на ову страну, а онда тијем биће дуга радња на догу од камена, и тако ово до лета моћи ће и свршена бити, да ће се и рече за нашу страну затворити, за коју цијел ова се радња и предузела. Онета доктор ам, да у ове последице диеви баш и они највиши протинаци и који су говорили да се не ће моћи Дрин одратити, сада су увијерени да ће се то постојија просопом реченога канала. У том у вријеру још их више кријели и то, што ваде како се дига много јако гдје се великом пламенима, те већ не може бити бојана, да ће је вода моћи разваљати, и тако Дрин већ не ће имати куд како у своје старе корито.

Дај Боже да тако и будне, јер у протинном случају, Скадар не би више могао подносити штете, које му чини вода својом пошваком, и може се рећи, да под тем околностима не би дуго потрајало, а он би морао са свијем пропасти. Познато је пак, да ће срећни ушпек радње на Дрину привршити доста користи и књажевина Црне Горе за земље при благу, и тако је добит двоострука.

С овим бих готов био, али амам још нешто да вам јавим.

Прошле недеље пође зринути консуло од своје куће у шетњу. На путу срете два низама су десетак гусака. Рече консуло низама: чувајте ми, да гуске не уаеку у башту. Један низам одговори на то консулу нешто срдито, а консуло удари истога низама неколико пута камином, коју је имао у руци. На то припово један чауш низама у помоћ. Тада консуло обрне дебла крај канције, која је имала ручицу од олози, па с њим зауца по глави, док га крв обли. Чауш пође крвав камакума на тужбу, а у толико био налетео један аустријски поданик и устанио се да гледа шта се ради. Консуло иродуки своју шетњу. Не потраја дуго, ето те камакам бегла, и то ће ће, право у кућу онога аустријског поданика, што се бјеше усталио и гледао мало прије ова призор. Ту је био и великоуо аустријски и још неколико људи. Камакам тек дођа, тргна сабљу да појече онога Аустријца, срамотећи га свакојак. Загна се један колаз да узвати сабљу, по се осрече по руци добро. Онога поданика аустријског азбише међу тијем добро, па крива ни дужина, а метнуше га у тамницу. Аустријски консуло пође одмах, да ослободи поданика, али не могаше ништа учинити. Тек трећи дан, по што се се нешто довршило, пушташе га из тамнице.

Овољко за данас, а мислим да ће бити доста.

Домаће вијести.

ПЕТИЦИЈЕ, 4. Фебруара.

— Ученици ове гимназије имали су високу част, да буду позвати од Његово Свјетлости Килаза Нашљедника на Ријеку, одкаде су пошлани на Пачу, да гледају овогодишњи риболов. Ученици су кренули — разумије се у највишем одушевљењу — са својим наставницима у српједу у 6 часова на јутра и стигли су на Ријеку до 9 ура прије по дне, дакле за три уре, цијенише ходаки. По што се, ету представити Његовој Свјетлости Килазу Нашљеднику, били су понашкени ужину, а за тијем су кренули пут Паче. На Киљетском пароброду позвано се Његово Височанство Килаз са Свјетлим Нашљедником и осталим пратвом, а два пољета брода, у која су били смјештени гимнази-

цијет и болестан, па да и себи заудара Часта „душа девојачка“ и собом мирине, а и без мирисаваг уља носи вјетар „мирис од момака“.

Ти ћеш ми — може бити — рећи, да су све то мале ствари и да не могу животи и здрављу ни помоћи ни наудати. Али се јако израш, а забораваш, како и сам у другим приликама о томе мислиш. Нека зелши да „господарење“ оци коња теје и не сијено и зоб, „а да је чешијања мала ствар, али да много вриједи“. На зар томе не признајеш, да је тимар — дакле нека, чистоћа и ред — живинету пречи и важнији него и сама храна. А кад већ марвинче тражи чистоће и реда, кад већ гаше свига без ич не може да напредује, како ће човек?

Чистоћа и ред захвата животиње и у нашу нарав и у нашу душу, као што сам ти већ једном рекао. Ко се на дретива науци на чистоћу тијела и одела, ко је одрастао у чистој и уредној кући, тај ће се ријетко кад вакстати у ала и неваљала човјека. Ко је онет од мале мале живио у гаду, смраду и нереду, тај „рђом нава док му је кољена“ и без Лазове клетке.

(—Нар. Здравље.—)

Др Милан Јовановић Батуз.

јавио се својим процесорима, била су изказивања на пароброд, те се тако за кратко вријеме стигло на Пачу. Ту је одмах отпочео риболов, који је том врлином, уз онште невоље, донео добит доста. Гимназијци су се превели до послије подне, а онда су се кренули заједно с књажевским паробродом на Ријеку. По законцијети свјетлости Нашљедника сваки је гимназијцима добио на Ријеку добру вечеру и кошац, а свијерке сутра дан по неколико риба за дома. Гимназијци, по што су ту већ провели на Ријеку, кренули су сутра за Петине, а најрије су присуствовали и ризи Његовом Височанству Килазу и свјетлости Нашљеднику, који су им толико препоручивали, да се добро узме и пачу, па ће ит остала владја сјећати. Уа бурна „жмио“ и „ура“ кренули су гимназијци с Петине, и у највишем одушевљењу цијелући уа пут и понашкенији стигли су у четвртас по подне на Петине. Зв младе срца и младе душе младе ово ће бити једна од најмилијих успомена младих из детињства, а у исто доба не мало подстицање за што виши напредак и уснијевање у наукама и добром кладању.

— У прашки уторник стигао је из Скадра извесни мариз Хантхој са својом госпоњом, а јучер је кренуо одавде за Котор.

— Чујемо да је овај доброводни поборнички друштво Чедонице Петовиће наумило да представља свијех месоједа Мавесма Црнојевића, чулску трагедију нашега гласовитог pjesника Дави Костића. Срећно да Бог да!

— Врх јесе је код нас све до пољас трајало лијепо и ведро, а од пољас је олет обринуло у снјег. Небо је покривено густим облацима. На стари свијет, који је још надебео остао на пољу цетинском, саксу се сада тавани новог снјјега.

Црногорско Поморство.

Св. Никола, 14. Јануара. — Ове недеље за три дана имали смо бурни прилично јак и лијепо вријеме, па греко тек и мало облачно, па два дана греко прилично јак, облачно и киш, па греко прилично јак и мало облачно. А море измирло.

Улазак и излазак Бојане аз три дана био је слободан, а у остале дане није био слободан.

Доједрише:

Траб. тур. „Алаз Перим“, тон. 40, кап. Осман Југуџ, на Тријешња, су 6 момака, кратак трговине.

Траб. при. „Бахрије“, тон. 26, кап. Сулејман Мустафа, на Тријешња, су 6 момака, кратак трговине.

Траб. итал. „Каролина“, тон. 13, кап. Кауто Луђа, на Бари, су 6 момака, кратак трговине.

Траб. аус. уг. „Прчава“, тон. 20, кап. Марко Косовић, на Котор, су 4 момака, прапан.

Поједрише:

Траб. итал. „Роза да море“, тон. 11, кап. Каморале Луђа, за Ђубоцац, су 5 момака, кратак трговине.

Траб. тур. „Алаз Перим“, тон. 40, кап. Осман Југуџ, за Обот, су 6 момака, кратак трговине.

Траб. при. „Бахрије“, тон. 40, кап. Сулејман Мустафа, за Обот, су 6 момака, кратак трговине.

Траб. итал. „Каролина“, тон. 13, кап. Кауто Луђа, за Обот, су 6 момака, кратак трговине.

Траб. аус. уг. „Прчава“, тон. 20, кап. Марко Косовић, за Бари, су 4 момака, кратак трговине.

Св. Никола, 21. Јануара. — Ове недеље имали смо греко прилично јак и лијепо вријеме, за четри дана имала смо бурни прилично јак и ведро, па два дана греко прилично јак и мало облачно. А море мирно.

Улазак и излазак Бојане био је слободан.

Доједрише:

Траб. при. „Ахрије“, тон. 12, кап. Мустафа Сулејман, за Обот, су 3 момака, прапан.

Нар. при. „Нова и Пачар“, тон. 24, кап. Само Петровић, за Медуге, су 6 момака, кратак двије мајне соли.

Траб. при. „Србаки“, тон. 16, кап. Тахир Југуџ, за Обот, су 4 момака, кратак соли.

Поједрише:

Траб. при. „Ахрије“, тон. 12, кап. Мустафа Сулејман, за Медуге, су 3 момака, прапан.

Нар. при. „Нова и Пачар“, тон. 24, кап. Само Петровић, за Обот, су 6 момака, кратак двије мајне соли.

Траб. при. „Србаки“, тон. 16, кап. Тахир Југуџ, за Обот, су 4 момака, кратак соли.

Уцни, 22. Јануара. — Ове недеље мало смо вјетрове од I, II и III четвртина, јучер узвирало, тајуте и за вријеме

тишину; за један дан кишу, а остало кад кад ведро, кад кад по нешто облачно и за три дана узбуркано море, а за остало мирно.

Доједрише:

Траб. при. «Душа Моја», том. 24, кап. Браим Лана, из Дубровника, крдат ленама.
Траб. при. «Аврелие», том. 22, кап. Шевер Мехмед, за Тријешће, крдат и искрца нешто овђе.
Траб. при. «Аврелие», том. 19, кап. Азиз Осман, из Тријешће, крдат за Обот.
Траб. тур. «Софија», том. 18, кап. Абдул Омер, из Грузија, празан.
Барка при. «Ристо Стојковић», том. 3, кап. Сулејман Закули, из Бојане, празан.
Барка при. «Вир Пазар», том. 3, кап. Абдул Зубери, из Бојане, празан.

Доједрише:

Траб. при. «Душа Моја», том. 24, кап. Браим Лана, за Драч, празан.
Траб. при. «Аврелие», том. 22, кап. Шевер Мехмед, за Обот, крдат из Тријешћа.
Траб. при. «Аврелие», том. 19, кап. Азиз Осман, за Обот, крдат, из Тријешћа.
Траб. тур. «Софија», том. 18, кап. Абдул Омер, за Драч, празан.
Барка при. «Ристо Стојковић», том. 3, кап. Сулејман Закули, за Бојану, празан.
Барка при. «Вир Пазар», том. 3, кап. Абдул Зубери, за Бојану, празан.

Удињ, 29. Јануара. — Ове недеље имала смо вјетропе од I, III, и IV. четвртца умјерене, лугавне и за кријеме тишину; мало да не ведро, и за два дана по нешто узбуркано, а остале дане мирно море.

Доједрише:

Шкуи. при. «Бела Роза», том. 50, кап. Махмуд Сулејман, из Каламата, крдат смокава, за Тријешће.
Траб. при. «Глориа», том. 38, кап. Фаали Мехмед, из Бара, крдат ленама.
Траб. при. «Сехини Дерија», том. 35, кап. Одо Бег, из Тријешћа, крдат и искрца нешто трговине за овђе.
Траб. при. «Дуе Амичи», том. 24, кап. Фаали Гучи, из Обота, крдат уклева, за Бари.
Траб. тур. «Беландина», том. 14, кап. Залиа Миртеза, из Корчуле, крдат камена, за Драч.
Барка при. «Вир Пазар», том. 3, кап. Абдул Зубери, из Бојане, празан.
Барка при. «Бела Фиоре», том. 4, кап. Бег Бузук, из Медове с путницима.
Барка при. «Ристо Стојковић», том. 3, кап. Сулејман Закули, из Медове, крдат плоча.
Барка при. «Секана», том. 3, кап. Змаил Мустафа, из Медове, празан.

Доједрише:

Шкуи. при. «Бела Роза», том. 50, кап. Махмуд Сулејман, за Тријешће, крдат, из Каламата.
Траб. при. «Глориа», том. 38, кап. Фаали Мехмед, за Бојану, празан.
Траб. при. «Сехини Дерија», том. 35, кап. Одо Бег, за Драч, крдат, из Тријешћа.
Траб. при. «Дуе Амичи», том. 24, кап. Фаали Гучи, за Бари, крдат, из Обота.
Траб. тур. «Беландина», том. 14, кап. Змаил Миртеза, за Драч, крдат, из Корчуле.
Барка при. «Бела Фиоре», том. 4, кап. Бег Бузук, за Медову, с путницима.
Барка при. «Вир Пазар», том. 3, кап. Абдул Зубери, за Бојану, с путницима.
Барка при. «Ристо Стојковић», том. 3, кап. Сулејман Закули, за Медову, с путницима.

Бар. 31. Јануара. — Ове недеље имали смо дијена времена, вјетрове тахе од I и IV. квадранта, мирно море и ведро небо као у прољеће.
Барометар држаше се око 78. — Стање температуре Реем. II. — 25. ов. м. дође уредно из Тријешћа и Далмације нар. аустр. уг. «Деланио», том. 575, кап. Ф. Смиркић, који искрца неколико трговина и путника за ову луку и крену у одређено вријеме за Арбању и Брџ.

Јучер врати се уредно више поменути пароброд из Брџа и Арбање који по што искрца неколико путника и трговине крену јутрос у 5 сахати за Далмацију и Тријешће.

Телеграми «Гласа Црногорца»

БЕЧ, 5. Фебруара. — У посланичкој кући на говора изјеститеља гласало се о приједлогу већине иза-

сланога одбора за законе о изванредним мјерама. Приједлог већине: да се тај закон усвоји, примљен је са 177 гласова против 137.

РАЗНЕ БИЉЕНСКЕ.

(Један српски сиоменик). У котару вишеградском близу границе између Босне и Србије налази се на врло лијепом мјесту Дабар, задужбина жулана Петра. По кратком опсеу у Шематизму православне митрополије и архидијецезе Дабро-Босанске, то бјеше најстарија столица дабарских, а после дабарско-босанских епископа. Тамо је сад само једна црква, која је 1875 спаљена и готово порушена била до земље. Тако је и остало. Али, како сад наше «Вос. Пост», тамо се почело радити, и откопавањем нађене су врло лепе сачке на лијену (al fresco), које су се добро одржале, мало су страдале и могу се лако повратити. Ово је права драгоценост за појест умјетности, те с тога намјеравају подићи цркву каква је прије била и ове слике поправити. Овим се, каже тај немачки диет, неће само повратити стари божји храм, с којим је спојено стотина усомека недовољне му славе, него ће се и подићи једно дјело народне умјетности, које ће одлично мјесто заузимати између јужно-славенских сиоменика. С. Д.

(Иметак Орлеанске породице.) Године 1789 имала је породица Орлеанска 200 милиона франка иметка, но разне несреће и трошење на агитације умањаше ту своту за једну половину.

(Највећи чокот на свијету.) Налази се сада у држави Георгији у сјеверној Америци. Тај је чокот стар истом осамнаест година; но дуг већ цијелу инглеску миљу, а на годину роди до пет новоза грошца.

(Најдужа ћуприја на свијету.) Тврђава коју успоставише Американци да је ћуприја која своја Њу-Јорк са Броклингом најдужа на свијету, побја се изгубила и то — од Кијева. Једне новине што у Њекигу налазе веле да се њу-јоршка ћуприја не може сравнити са ћупријом Лаг-Лаг која се у Кини налази, која је подигнута на 3000 стубова а мјери у дужину пет инглеских миља а ширина је износ 70 стопа. Главу свакога стуба краси по један лав из једноставног камена песан и 21 стону дугачак. Таке ћуприје, неле није изет, дали смо ми Кијеви као од шале, још прво но што сте ви првеносен варвари и појма имали да каква Америка постоји.

ЈАВНА ВЛАГОДАРНОСТ.

Господин Павле Јовановић, професор на реалци у Цетинју, послио је на дар библиотеци књ. при. државне гимназије на Цетинју:

79 ком. књига, највише немачких, а заседајућих у разне струке наука, већином у природословље.

На томе именованом дару потписана управа изјављује своју најтоплију благодарност г. Павлу Јовановићу.

Цетинје, 1. Фебруара 1884.

Управа Гимназије Цетинске.

Књижевни огласи.

Издао је 4ти број «ЦРНОГОРКЕ», у којем се налази ово:

- 1) Над мртвим тијелом Петра Ј. Сундечића преминулог 20. Јануара неутјешиве мајке илач. Од С. В. В.
- 2) Мозак и срце у књижевности. (Наставак). Пише Јован Навловић.
- 3) Метоморфози. (Карер). Од Т.
- 4) Милош од Поцерја. Приповијетка из народног живота. (Наставак). Пише Симо Матавуд.
- 5) Матрополит црногорски Василије Петровић. (Наставак). Пише Марко Драговић.
- 6) Горски Вијанац пријатељ немачки јубили.
- 7) Књижевни преглед. (Учени друштва, нове књиге и листови, књижевне новости.)
- 8) Кореспонденција уредништва, позив на претплату и т. д.

«Црногорка», лист за књижевност и забаву, излази под мојим уредништвом на Цетинју сваког четвртка на цијелом табаку.

Стаје за Прву Гору, Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину: на годину 6 фор., на по год. 3 фор., на три мјесека 1 е. 50 и. За све остале земље: на годину 20 франка, на по год. 10 франка, на три мјесека 5 франка. Претплата из Црне Горе шаће се

управо уредништву «Црногорке» на Цетинје.

Претплата из Аустро-Угарске, Босне и Херцеговине нека се шаће пошташким упутицом на г. Петра Рамадановића у Ботор.

Претплата из Србије нека се шаће књижари Валожића у Бисград. Из свијех тих крајева ко дође може слати претплату и управо на уредништво «Црногорке», али ваада само у плаћеном до Цетинја писму.

Нови претплатници могу још добити све бројеве «Црногорке» од почетка нове године.

Цетинје, 1. Фебруара 1884.

Јован Навловић.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

О Буђењу-дае изаће из штампе моја књига «Матрополит црногорски Василије Петровић, или историја Црне Горе од 1750 до 1766 године».

Књига је ова написана по документима скупљеним у архивама у Москви и Петрограду а такође и на Цетинје, који већшег дијелом никада пријед нијесу били штампани.

Надам се да ће се заузети г. г. учитељи и свештеници црногорски да ову књигу набаве не само за себе, но да је што више распростране г. г. учитељи међу својим ђацима, а г. г. свештеници у својим парохијама.

Овага пута штампају само 200 комада. Оне ћу послати онима који се први јаве за књигу и пошаљу новце. Ако се јави већи број претплатника наштампају друго издање.

У корист књиге ја нећу више ништа рећи осим то да ће ова књига упознати читаоце са историјом Црне Горе, временом којим се бави, боље него ма која књига која је до данас изашла по историји црногорској.

Надам се да ће се ваћи доста претплатника из Боке Которске, једно због тога што се у књизи на више мјеста говори о Боки Которској, а друго због тога што је историја Црне Горе готово толико важна за Боку Которску колико и за саму Црну Гору, јербо је историја Црне Горе неразривно свезана са историјом Боке Которске.

Такође надам се да ће и из других крајева нашега народа бити обраћена пажња на ову књигу и да ће је многи за себе добавити.

Књига се већ штампала у овдашњој државној штампарији.

Књига ће изијети 7 до 8 штампаних табака (тако не и више). Цијена је 1 фор. а. в. или 2 динара.

За сад претплата нека се шаће јединствено на потписаног.

Скупљачима једна књига на десет.

Цетинје, 3. Фебруара 1884.

МАРКО ДРАГОВИЋ

секретар књ. просв. и црква. дела.

Молим уредништва српско хрватских листова да овај оглас прештампају. —

О Р А О
ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР за 1884.
ЈОШ СЕ МОЖЕ ДОБИТИ у штампарији А. Пајевића у П. Саду Цијена 50 новч.
Добити се може на Цетинју код М. Дригића књижара, као и код г. г. Шивра Петровића у Котору и Јеђе Милашиновића трг. у Ерцег Новоме. (3-3)

ПОШТАРСКИ ЗИМЊИ РАСПОРЕД

поласка и доласка пошта.
ЛИСТНА ПОШТА полази са Цетинја за Котор у недељу: предавање до 10 и по ура у јутро; у уторник: предавање до 10 и по ура у јутро, у четвртак: предавање до 10 и по ура у јутро.
Долazi из Котора, у уторник: раздавање у 1 уру по по дне; у сриједу: раздавање у 12 ура подне; у четвртак: раздавање у 7 ура по подне; у петак: раздавање у 6 ура по по дне, ако пароброд стигне на вријеме у Котор.

ДЕЛВЖАНЦА полази са Цетинја за Котор у четвртак, у 9 ура у јутро, предавање у сриједу до 6 ура по по дне.
Долazi из Котора у четвртак у 3 ура подне, раздавање у петак у 8 ура пред подне.

ЛИСТНА ПОШТА полази са Цетинја за Ријеку, Бар, Даниловград, Накшић, Подгорицу и Удињу у понедељник, сриједу и суботу, предавање до 11 и по ура у утро.
Долazi с Ријеке, из Бара, с Дачоловаграда, из Накшића, из Подгорице и из Удиња у уторник, четвртак и недељу, раз-

давање у 10 ура у јутро, ако пошта стигне на вријеме.

ДЕЛВЖАНЦА полази за Ријеку, Бар, Даниловград, Накшић, Подгорицу и Удињу у суботу, предавање у петак до 4 уре по по дне.

Долazi у уторник, раздавање у 10 ура пред по дне.

Канцеларија је отворена од 8 ура до 12 у јутро и од 4 до 6 по по дне.

Цетинје, 1. Јун 1883.

Управитељство

Књ. црногорске поште.

ТЕЧАЈ БЕЧКЕ БОРЗЕ. Од 4. Фебруара 1883. Државни дуг у сребру 7980. Златни рента 10170. Доволи од 1860 95. Банцисне акције 844. Кредит 30730. Лондон 12145. Ц. кр. цекла 570. Наполеон 961. Државна марка 5925.

Народна привреда.

ТРИЈЕШЋЕ, 29. Јануара — Разно роба на нашем тржишту имала је ове недеље следеће цијене:

Table with 3 columns: Item, Price, and Unit. Includes items like Кофе, Цукар, Цвијеће, Карубе, Смокве, Ламуни, Бадеми, Дешници, Пшенице, Пшеница, Кизуру, Раж, Јечам, Зоб, Боб, Лена, Ориж, Вуна, Шнице, Камено, Коже, Масло, Сало, Мает, Славина, Ракија, Галвићи, Руј, Липше, Виске, Мед, Лужбер, Пикал, Цуме, Катрам, Сушиор.